

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Viite: Lausuntopyyntö 21.1.2025 (ESAVI/32338/2024)

Asia: Valtatien 12 rakentaminen Arolahden ja Tillolan pohjavesialueille sekä Mylly-Töyryn vedenottamon suoja-alueelle ja valmistelulupa, litti

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hakee vesilain (587/2011) mukaista lupaa valtatie 12 rakentamiseksi Arolahden ja Tillolan pohjavesialueille sekä Myllytöyryn vedenottamon suoja-alueelle. Lisäksi haetaan vesilain 3 luvun 16 § nojalla valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa. Tiesuunnitelma valtatie 12 parantamiseksi välillä Uusikylä-Tillola valmistui vuonna 2021 ja sai lainvoiman 2.8.2024. Hakemuksen kohteena oleva valtatie 12 osuus sijoittuu Tillolan ja Arolahden pohjavesialueille, sekä Myllytöyryn vedenottamon suoja-alueelle.

Lahten museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu asiakohdan hankkeesta pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Osana hanketta suunnittelualan muinaisjäännökset on inventoitu vuonna 2015 ja siten tiedot muinaisjäännöksistä ovat ajan tasalla. Tienparannusalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäännös, historiallisen ajan tervahauta (muinaisjäännösrekisterin tunnus *Kulonpalomäki* 1000027472, koordinaatit (ETRS89-TM35FIN): P 6750911, I 466809), jota ei ole merkitty lausuntopyynnön suunnitelmakartoille (ks. esim. suunnitelmakartta Vt12 plv. 22000-22800 ja kartta 3). Suojeltu kohde sijaitsee noin kahdeksan metrin päässä hiekkatiestä, sen länsipuolella ja on siten rakennettavan tiealueen välittömässä läheisyydessä. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Sen vallit ovat noin metrin korkuiset ja paksuudeltaan noin 4 - 5 metriä (*T. Tiainen 2015: Nastola-litti. Uusikylä-Tillola. Vt. 12 uuden linjauksen muinaisjäännösinventointi, kohde 4, s. 18 - 19*). Kohde on merkitty oheisen karttaliitteen karttaan nro. 2. Työt alueella on suoritettava tervahautaa ja sen välitöntä lähialuetta vahingoittamatta. Töiden ajaksi tervahauta tulee merkitä selkeästi maastoon ja työkoneiden käyttö sekä reitit on suunniteltava siten, ettei tervahauta lähialueineen vahingoitu. Tervahaudan alueelle ei myöskään saa varastoida rakennusjätettä tai rakennusmateriaaleja. Muilta osin museolla ei ole asiakohdan hankkeesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Lahten museoiden 2021 tiesuunnitelmaan antaman lausunnon mukaan (D/836/08.00.00.07/2021) suunnittelualueella on toteutettu rakennetun kulttuuriympäristön selvitys (Sito 2015), jossa on

tarkistettu valtatie linjaukseen jäävien rakennusten arvot. Kyseinen selvitystä ei ole liitetty nyt puheena olevan lausuntopyynnön tausta-aineistopakettiin.

Museon antamassa lausunnossa on otettu kantaa maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön aiheutuvista vaikutuksista sekä niiden lieventämisestä. Viitaten kyseiseen lausuntoon, nyt puheena olevaan hakemukseen ei ole lisättävää tai muutettavaa rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman suojelun osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

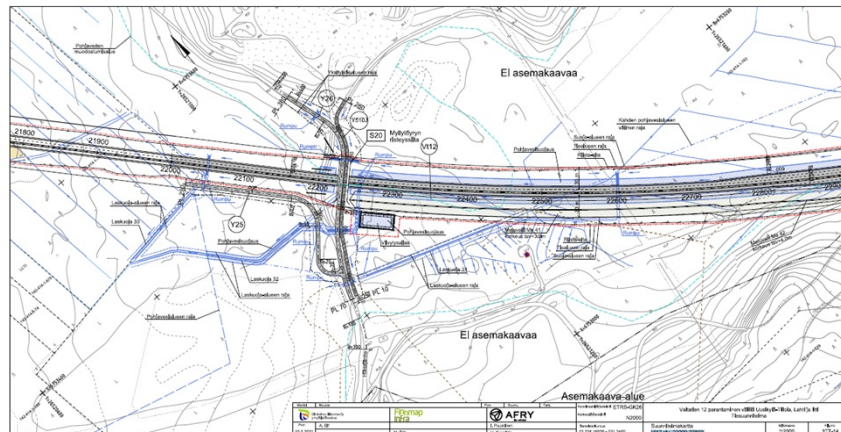
arkeologi Esko Tikkala

rakennustutkija Satu Taivaskallio

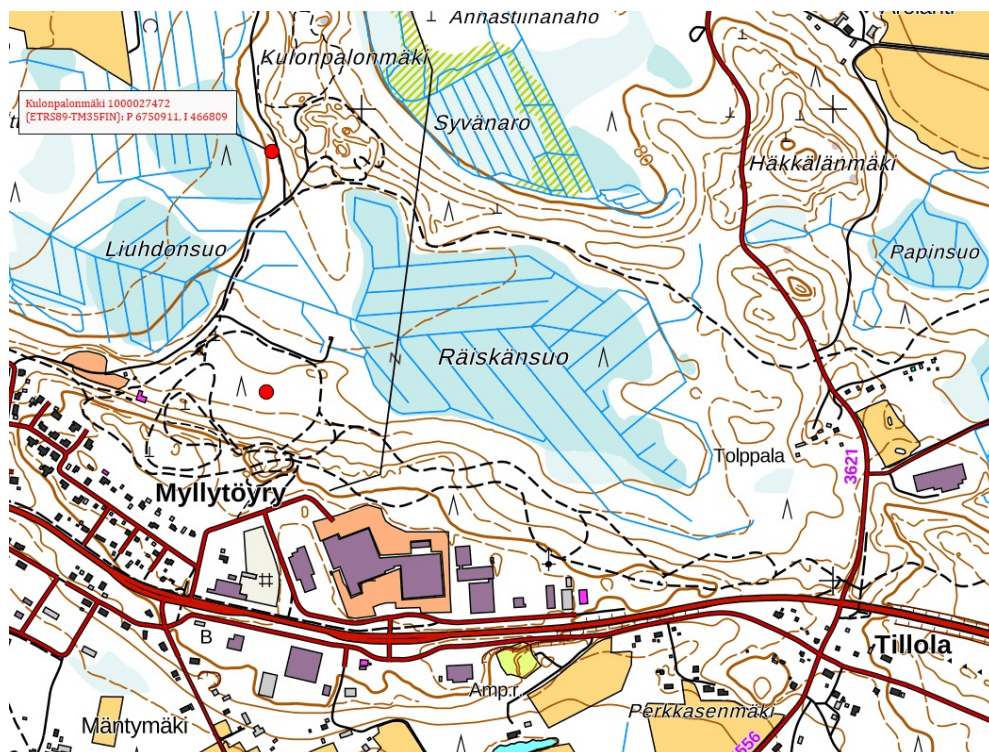
Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus

Karttaliite

1. Suunnitelmakartta Vt12 plv. 22000-22800.

2. Ote muinaisjäännösrekisterin kartasta. Tienparannusalueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva, suojeltu tervahauta (Kulonpalonmäki 1000027472) merkitty kartalle punaisella ympytällä (ylempi).